

- 9 Penno EA, Braun DA, Kamal A, et al. Topical thiotepa treatment for recurrent corneal haze after photorefractive keratectomy. *J Cataract Refract Surg* 2003;29:1537-42.
- 10 Reinhard T, Mayweg S, Reis A, et al. Topical FK506 as immunoprophylaxis after allogeneic penetrating normal-risk keratoplasty: a randomized clinical pilot study. *Transpl Int* 2005;18(2):193-7.
- 11 Pleyer U, Lutz S, Jusko WJ, et al. Ocular absorption of topically applied FK506 from liposomal and oil formulations in the rabbit eye. *Invest Ophthalmol Vis Sci* 1993;34(9):2737-42.
- 12 Macleod AM, Thomson AW. FK 506: an immunosuppressant for the 1990s? *Lancet* 1991;337(8732):25-7.
- 13 Bertelmann E, Pleyer U. Immunomodulatory therapy in ophthalmology. Is there a place for topical application? *Ophthalmologica* 2004;218(6):359-67.
- 14 Jap A, Chee S. Immunosuppressive therapy for ocular diseases. *Curr Opin Ophthalmol* 2008;19(6):535-40.
- 15 Attas-Fox L, Barkana Y, Iskhakov V, et al. Topical tacrolimus 0.03% ointment for intractable allergic conjunctivitis: an open-label pilot study. *Curr Eye Res* 2008;33(7):545-9.
- 16 Joseph MA, Kaufman HE, Insler M. Topical tacrolimus ointment for treatment of refractory anterior segment inflammatory disorders. *Cornea* 2005;24(4):417-20.
- 17 Tacrolimus; samenvatting van de productkenmerken. <http://db.cbg-meb.nl/IB-teksten/h18109.pdf>. Geraadpleegd 4 december 2009.
- 18 Dhaliwal JS, Mason BF, Kaufman SC. Long-term use of topical tacrolimus (FK506) in high-risk penetrating keratoplasty. *Cornea* 2008;27(4):488-93.
- 19 Reis A, Mayweg S, Birnbaum, et al. Long-term results of FK 506 eye drops following corneal transplantation. *Klin Monatsbl Augenheilk* 2008;225(1):57-61.
- 20 Mills RA, Jones DB, Winkler CR, et al. Topical FK-506 prevents experimental corneal allograft rejection. *Cornea* 1995;14(2):157-60.
- 21 Michel JL, Gain P. Topical tacrolimus treatment for ocular cicatricial pemphigoid. *Ann Dermatol Venereol* 2006;133(2):161-4.
- 22 Hall VC, Liesegang TJ, Kostick DA, et al. Ocular mucous membrane pemphigoid and ocular pemphigus vulgaris treated topically with tacrolimus ointment. *Arch Dermatol* 2003;139(8):1083-4.
- 23 Wyrsh S, Thiel MA, Becht CN. Safety of treatment with tacrolimus ointment for anterior segment inflammatory diseases. *Klin Monatsbl Augenheilkd* 2009;226(4):234-6.
- 24 van Loenen AC, red. *Farmacotherapeutisch Kompas*. Amstelveen: College voor zorgverzekeringen; 2009.
- 25 Vichyanond P, Tantimongkolsuk C, Dumrongkigchaiporn P, et al. Vernal keratoconjunctivitis: Result of a novel therapy with 0.1% topical ophthalmic FK-506 ointment. *J Allergy Clin Immunol* 2004;113(2):355-8.
- 26 Kymionis GD, Goldman D, Ide T, et al. Tacrolimus ointment 0.03% in the eye for treatment of giant papillary conjunctivitis. *Cornea* 2008;27(2):228-9.

Reden voor stoppen medicatie tijdens ziekenhuisopname wordt onvoldoende vastgelegd

Ada Stuurman-Bieze

Geneesmiddelgebruik wordt vaak gestopt of gewijzigd tijdens ziekenhuisopname; vooral bij bejaarden en op de interne afdeling. Eerder toonden de auteurs aan dat binnen zes maanden na ontslag 27% van de gestopte medicatie opnieuw wordt voorgeschreven, zelfs als bijwerkingen de reden voor discontinuering vormden. Gebrekkige communicatie tussen tweede en eerste lijn werd als reden genoemd voor foutief herhalen van gestopte medicatie. In dit nieuwe onderzoek is in twee ziekenhuizen op zowel de geriatrische als de interne afdeling onderzocht in hoeverre medicatiewijzigingen worden vastgelegd. In de medische gegevens van tweemaal tweehonderd patiënten is onderzocht welke medicatie werd gebruikt vóór opname en welke wijzigingen tijdens opname zijn geïnitieerd en vastgelegd. Redenen voor discontinuering konden zijn: bijwerking, contra-indicatie, geen indicatie (meer), interactie met andere medicatie, onvoldoende werking, palliatie, op verzoek van de patiënt of zonder reden.

Bij geriatrische patiënten werden gemiddeld 4,9 geneesmiddelen gestopt van gemiddeld 7,3 bij opname; bij 'interne' patiënten 2,8 van

4,8. Een vergelijkbaar aantal geneesmiddelen werd tijdens opname voorgeschreven en weer gestopt. Bij 39,8% van de 1537 gestopte geneesmiddelen is geen reden voor het handelen vastgelegd. Onvolledige rapportage en gebrekkige communicatie over medicatiewijzigingen kunnen eraan bijdragen dat gestopte medicatie opnieuw in de thuissituatie wordt voorgeschreven, hetgeen de gezondheid van de patiënt kan schaden. De auteurs pleiten dan ook voor volledige, liefst digitale, vastlegging van medicatiewijzigingen in het beoogde landelijke patiëntendossier. Daarvoor wordt een beslisondersteuningsmodule ontwikkeld die artsen moet dwingen de redenen voor wijzigen of stoppen precies vast te leggen. Deze informatie moet ook toegankelijk zijn voor zorgverleners in de eerste lijn, zoals huisartsen en apothekers, om de medicatieveiligheid verder te verhogen.

van der Linden CMJ, Jansen PAF, van Geerenstein EV, van Marum RJ, Grouls RJE, Egberts TCG, Korsten EHM. Reasons for discontinuation of medication during hospitalization and documentation thereof: a descriptive study of 400 geriatric and internal medicine patients. *Arch Intern Med* 2010;170(12):1085-7.